

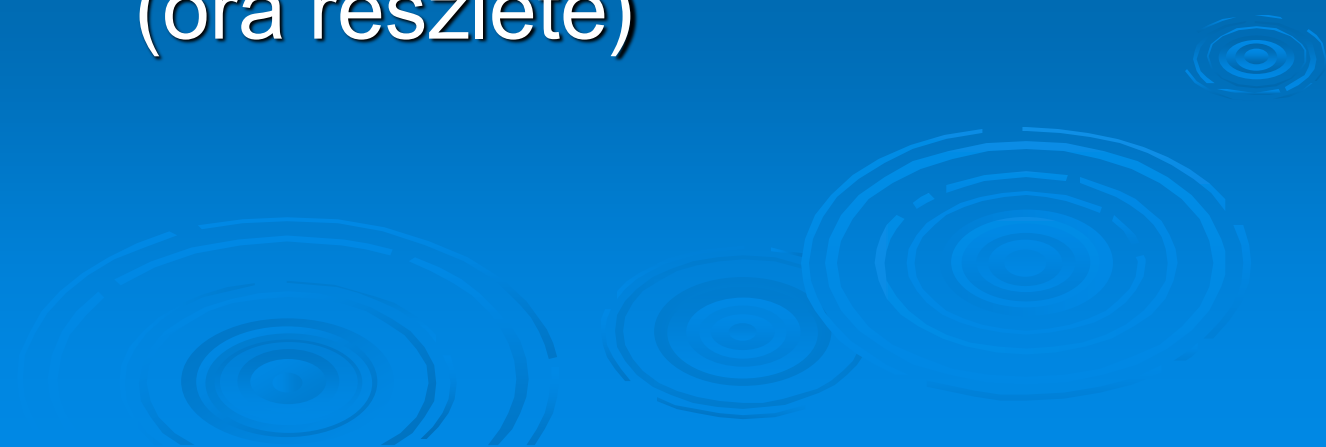
Dallami kéességfejlesztés

Kismartony Katalin

Kiss Anna Eszter

Versenytanítás 2. osztályban
(óra részlete)

ÁDÁM JENŐ–KODÁLY ZOLTÁN

ÉNEKES KÖNYV

ÁLTALÁNOS ISKOLA, I. OSZTÁLY

NEMZETI TANKÖNYVKIADÓ

29.

Lassan

ü	ü	ü	ü
Cyertek	lányok,	li	-re,
		get-	

Itt a világ	kö-ze	- pe,
Itt á - rulják	a ró - zsát,	
Abból kötnek	bok-ré	- tát.
Biró Mária	kö-tő	- zi,
Az asz - talra	le-te	- szi,
Kovács Pista	föl-ve	- szi,
Kalap - jához	kö-tő	- zi.

szó szó szó szó	lá	szó
		mi

Felelgetős:

1. lá mi   lá lá szó mi   mi lá
     lá mi   mi lá   mi szó lá lá

2.

30.

ü   ü   ü

Bölöm - bika, nagy-a - pó,

ü   ü   ü   ü

Adsze - tejet, nagy-a - nyó?

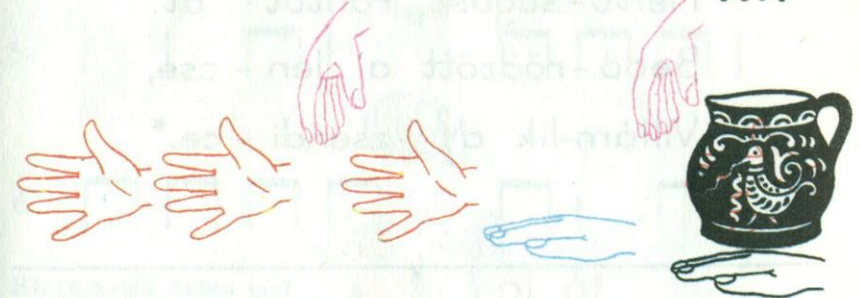
ü   ü   ü

Nem ad - hatok, mert nem jó,

ü   ü   ü

Bele - hullott a pond-ró.

szó	szó	lá	szó	lá
				mi
				mi

Felelgetős:

1. mi szó   mi lá   szó szó mi szó
     mi szó   mi lá   mi szó lá lá

2.

Tik csak esztek, isz-tok,   Engem nem ki-nál-tok,

Ez nem szé-ép!

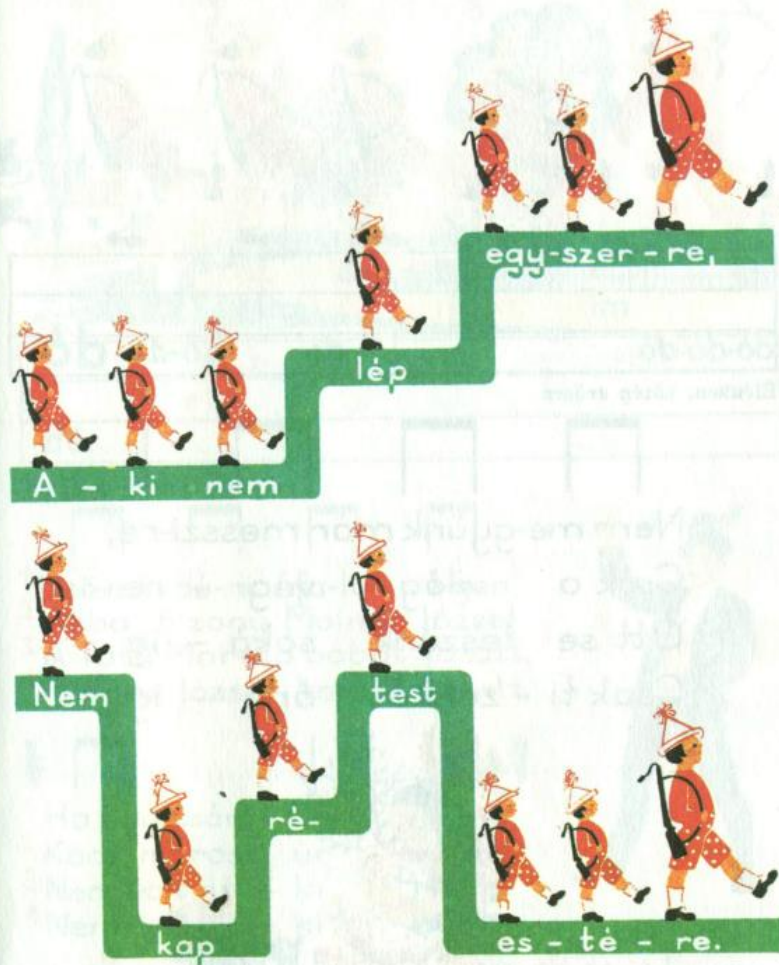
Ha én ennék, innék,   Tenéked is adnék,
Jó yen - dé - ég!

szó   szó   szó   szó   szó   szó   szó   szó
mi   do   mi   do   do   mi   mi   do   do

szó   szó   szó   szó   szó   szó
mi   mi   do   do   mi   mi   do   do

szó   szó   szó   szó   szó   szó   szó   szó
do   mi   do   do   do   do   mi   mi   do

Előbb kézjelekbe szedhetjük, de a nélkül is énekelhetjük.

Lám én lé - pek egy-szer-re,
Ka - pok ré - test es - té - re.
Mert a ré - tes i - gen jó,
Ka - to - ná - nak az va - ló.

szó-szó-SZÓ	szó	szó
mi	mi	
dó-dó-dó	dó	dó-dó-dó

Élénken, közép erősen

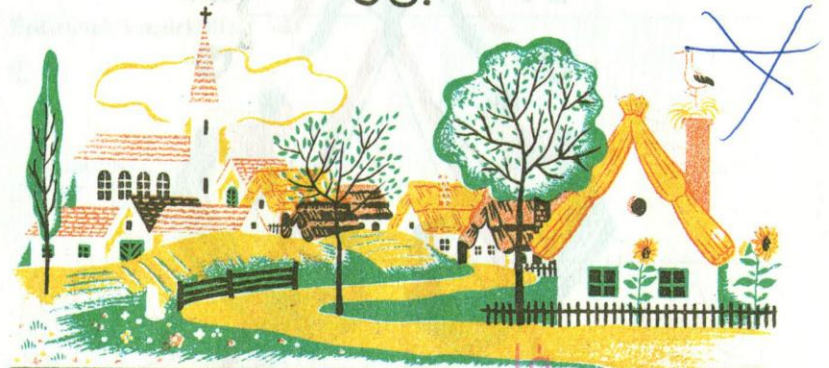

Nem me-gyünk már messzi-re,
Csak a világ végi - re.
Ott se leszünk soká - ig,
Csak ti - zenkét órá - ig.

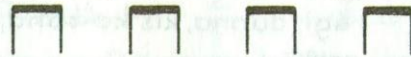
szó	szó	szó	szó
mi	mi	mi	
		dó	dó dó

Ten - te, ten - te, ten-te ba-ba, ten-te.

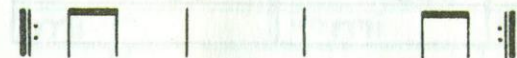

szó	szó	szó	szó
mi			mi
dó			

Élénken, közép erősen

1. Csö-mö-dé-ri fa-lu-vé-gen
2. Abba bizony Molnár József
3. A Tóth Marcsa babot főzött,
4. Molnár József kanált vésett,

1. Ha egy csár - da vol-na,
2. Kocsmá-ros úr volna.
3. Nem volt né - ki leve.
4. Nem volt né - ki nyele.

A képességfejlesztés helye a tanítás folyamatában

Képzetkialakítás (közvetlen előkészítés)

(az új hangot tartalmazó dalok éneklése, dallamelvonás is)

Új ismeret átadása

(tudatosítás, ismeretnyújtás)

Képességfejlesztés, gyakorlás

(egyre nehezedő fokozatokban:
felismertetés, lejegyzés, reprodukció
automatizmus kialakítása = készség)

Képességfejlesztés

RÖVIDÍTÉSEK:

H (hang, hangzás, dallam, dallamfordulat)

N (név, szolmizált neve, *abszolút, azaz
ABC-s név csak felső tagozatban*)

J (jel, jelölés

1. kézjel, 2. betűjel, 3. hangjegy)

felismertetés, lejegyzés, reprodukció

Felismertetés (H – N) előkészítése:

H-H utánzás, visszhang v. „papagáj”, „ping-pong” vagy staféta, bújtatás, csendjáték, hangszín- vagy hangzócserevel

(Kodály – Ádám: Énekeskönyv)

PI.

Szilikút, szanyikút, dūdūdū, dūdūdū taps csend:

N-N (H-H-val azonos játékok, feladatok szolmizációs névvel)

Felismertetés

H-N = **felismertetés** kezdetben jól ismert dal kezdőmotívuma,

majd záró dallam, utána közbülső dallam, végül ismeretlen dallammotívum

mozzanatsor/algorithmus:

1) szöveges ének (rövid részlet)

dúdolás

dúdolás+dallamrajz

2) dallamrajz kezdőhang megadásával (esetleg más, segítő hang halk beleéneklése is lehetséges)

3) dallamrajz+szolmizálás

4) szolmizált éneklés kézzel

gyorsabb, fejlettebb szint – kihagyások!

Példák:

H-N nevek ritmikus dallama, dalok utószolmizálása emlékezetből is, „tolmácsolás”

Lejegyzés

Lejegyzés előkészítése

J-J másolás, betűjelről öt vonalra, kotta alá szolmizáció

N-J a) utószolmizálás, b) tollbamondás

H-N-J = lejegyzés

kezdetben jól ismert dal kezdőmotívuma, záró motívuma,
közbülső motívum, majd ismeretlen dallammotívum

az előző **mozzanatsor** kiegészül a lejegyzéssel

(dallamírás a koronggal kirakás is, közös táblai dallamírás
is - cél az önálló dallamírás)

az ellenőrzés, visszaolvasás J-N-H = reprodukció
előkészítése is

Reprodukció

J-N-H = reprodukció

mozzanatsora **H-N-J** visszája

Hosszú ideig jól ismert dallamfordulatokat
érdeemes „reprodukáltatni”

kézjel - segít a dallammozgás jelzése és a
lábmérő

betűjel - segít, hogy a szolmizációs nevet és a
ritmust látják

hangjegy – látják a ritmust, a dallamot, de elvont

(tanító a táblán mindig a mérővel vezesse)

Ha sikerül jól megszólaltatni és dalt akarunk kitaláltatni (dalazonosítás), érdemes a szolmizálástól elszakadni, „lalázni” dallamrajzzal, majd gyorsítani – így jutunk az ismert dalhoz.

Az alábbi táblázat a különböző relációk gyakorlásának párhuzamos megoldását ábrázolja.

Időpont	Felismerés	Felismerés lejegyzés	Reprodukció		
			kézjel	betűjel	hangjegy
1. hét	sz - f - m				
2. hét		sz-f-m			
3. hét	m - f - sz		sz-f-m		
4. hét		m-f-sz		sz-f-m	
5. hét	m - f - m		m-f-sz		sz-f-m
6. hét		m-f-m		m-f-sz	
7. hét	ujabb reláció		m-f-m		m-f-sz

Mihalovics Csilla

Első osztály (novemberben)

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

